

Değerli Konuklar, Değerli Basın Mensupları,
TÜSİAD ve Koç Üniversitesi ortaklığı ile oluşturulan Ekonomik Araştırma Forumu (EAF) tarafından düzenlenen "2019 Yılında Türkiye Ekonomisi" başlıklı panelimize hoş geldiniz. Sizi, şahsım ve TÜSİAD Yönetim Kurulu adına sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Değerli Konuklar,
Merceği bugüne doğrultunca görüyoruz ki Türkiye ekonomisi zor günlerden geçiyor. "İyi olacak hastanın, doktor ayağına gelir" derler. Bugün, çok değerli ekonomistlerimiz, ekonomimizin iyileşmesi için gereken her şeyi paylaşmak üzere bu etkinlikte bizimle birlikteler.

Kendileriyle birlikte hem 2018 yılının muhasebesini yapacağız, hem de 2019 yılına dair beklentileri, fırsatları ve riskleri tartışacağız. Çünkü Atatürk'ün sözleriyle "Türkiye'mizi layık olduğu seviyeye yükseltebilmek için mutlaka ekonomimize birinci derecede önem vermek mecburiyetindeyiz."

Değerli Konuklar,
Geçen yıl ekonomimiz için son derece kritik gelişmelerin yaşandığı özel bir sene oldu. Ağustos ayında ekonomide yaşadığımız şokun etkilerini maalesef hala hissediyoruz. Ekonomimiz küçülüyor ve bu noktaya nasıl geldiğimiz kadar, büyümeye nasıl geri döneceğimizi de tartışmamız ve Türkiye'nin yeni büyüme hikâyesini tasarlamamız gerekiyor.

"Daha iyi olmaya çalışmayan, iyi olarak da kalmaz."
"Daha iyi"ye ulaşmak için atılacak ilk adım, sorunlarımızın nedenlerini iyi anlamaktır. Nedenler değişirse, sonuçlar da değişir. Biz inanıyoruz ki şapkamızı önümüze koyup gerçeklerle yüzleşirsek, çözemeyeceğimiz sorun kalmaz. Bu konuda hepimize iş düşüyor. Çünkü unutmayalım ki "Çözümde görev almayanlar, problemin bir parçası olurlar."

İş dünyası olarak zorlu 2018'un ardından 2019'dan beklentilerimiz yüksek. Bu yüksek beklentilerin gerçekleşmesi için ekonomimizin bir çığa ihtiyacı var. Bu çığa, güçlü kurumlar ve kural temelli politika yapımıdır. Çoğu zaman ekonomideki sıkıntıları kur ya da faizlerdeki artışlar üzerinden değerlendirsek de asıl meselenin istikrar olduğunu unutmamalıyız!

Şunu biliyoruz ki sağlıklı ekonomi, öngörülebilir ekonomidir. Devletin yaptığı düzenleme ve politikalar uzun vadeli istikrarı gözettiği, şeffaf ve öngörülebilir olduğu sürece, ekonominin temelleri sağlam ve yatırım ortamı güçlü olur. Hep söyleriz, ekonomide mucizeler yoktur. Finansal başarının sırrı, kuralları bilmek ve bunlara uygun adımlar atmaktır. Kısaca; ekonomide "suda yürümenin sırrı, taşların nerede olduğunu bilmektir."

Değerli Konuklar,
Bizler, daha önce de birçok zorlukla sınıdık ve krizlerin üstesinden başarıyla geldik. 2001 krizi sonrası yaptığımız reformlar sayesinde, ülkemize yüklü miktarda doğrudan yatırım çekebilmiştik. Bunun iki nedeni vardı:

- Kurumlarımızı ve finansal sistemimizi güçlendirmiştik. Kurallı ve öngörülebilir ekonomi politikaları uygulamıştık. Bağımsız denetleyici ve düzenleyici kurumlarımızla sıkı mali programımız da bu süreçte etkili olmuştu.
- AB üyelik müzakerelerinin başlamış olması, güven ve öngörülebilirlik sağlamak için önemli bir adımdı.

Geçmiş deneyimlerimiz bize şunu gösteriyor: Türkiye'nin ne zaman kuvvetli bir hikayesi ve öngörülebilir kurallı bir ekonomik yapısı olduysa, biz o dönemlerde önemli yatırım hamleleri gerçekleştirebildik.

Yatırım ortamını iyileştirmenin reçetesi belli: Her şeyden önce, hukukun üstünlüğünün sağlandığı ve demokrasinin ve özgürlük alanlarının genişletildiği bir zemini sürekli geliştirmek gerekiyor. Ve Türkiye'nin yeni ekonomi hikayesinin tutarlı ve net bir şekilde yatırımcılara gösterilmesi gerekiyor.

Değerli Konuklar,

Şunu paylaşmak isterim ki hükümetimizin sıkı para politikasına geçiş, mali disiplin-tasarruf politikaları, enflasyonla mücadele, ABD ve AB ile olumlu ilişkiler gibi kritik tüm alanlarda gereken adımların atılmasını takdirle karşılıyoruz.

Bununla birlikte; ekonomide görünen köy kılavuz istemiyor. 2019 yılına ekonomiye 2018'den devrolan pek çok riskle girdik. Döviz cinsinden borçluluğumuz hala yüksek. Enflasyon oranı, uluslararası ortalamaların çok üzerinde. Döviz rezervlerimiz ise eskiye kıyasla daha düşük seviyelerde.

Ağustos ayından bu yana kurda bir gerileme var ve istikrar sağlanmış durumda. Buna rağmen, kur hala önceki yıla göre %40 daha yüksek. Cari dengemiz, küçülmenin de etkisiyle açık yerine fazla vermeye başladı. 2018 bütçe hedeflerini tutturacağımız anlaşılıyor. Bununla birlikte, özel kesimin döviz borcu sorun olmaya devam ediyor.

Bankacılık sektöründe ise kredi daralması devam ediyor. Şirket bilançolarında oluşan hasarın giderilmesi zaman alacak. Burada sorunlu kredilerin banka bilançolarından temizlenmesi için bazı mekanizmalara ihtiyaç olduğunu daha önce de dile getirmiştik. Bunu, ekonominin sağlıklı kesimine kredi akışını ve büyümeye geri dönüşü hızlandıracak önemli bir adım olarak görüyoruz.

Mali disiplin ve para politikasında sıkı duruşun devamı, finansal istikrar için son derece önemli ve mutlaka 2019 yılında da devam etmeli. Bildiğiniz üzere, Mart ayı sonunda yerel seçimlerimiz olacak. Geçtiğimiz yıllarda seçim ekonomisi tartışmalarını çok yaşadık. İçinde bulunduğumuz ekonomik durum da göz önünde bulundurulduğunda, seçim ekonomisinin ülkemize zarar vereceği ortada.

Seçim arifesinde, büyükşehirlerimiz başta olmak üzere; yerel yönetimlerimizin sürdürülebilirlik hedeflerini gözeterek, dijital çağa uygun yaklaşımları benimsediğini görmek, önemli beklentilerimiz arasında yer alıyor. Türkiye'de katma değer en yoğun olarak şehir merkezlerinde üretiliyor. Sadece İstanbul, toplam katma değer yaklaşık üçte birini üretiyor.

Sürekli yüksek katma değerli üretimi artırmamız gerektiğinden bahsediyoruz. Yüksek katma değerli üretim için yaratıcılık, inovasyon ve tasarım gerekir. Peki Türkiye'nin üretim merkezi olan şehirleri, dünyanın en yaratıcı, en inovatif kentleri arasında nerede? Biz şehirlerimizi en üst sıralarda görmek istiyoruz. Sadece en kalabalık, en yoğun trafiği olan endekslerde başı çekmek değil; yaşamak için en cazip şehirler listelerinde üst sıralara çıkmak istiyoruz.

Önümüzdeki seçimlerin bu hedeflerin gerçekleşmesi için bir başlangıç olmasını diliyorum. Bu vesileyle, seçim sürecinin getirdiği rekabet ortamı içinde, toplumsal kutuplaşmanın keskinleşmemesi için üslupların karşılıklı saygı ve hoşgörüyü esas almasını temenni ediyorum.

Değerli Konuklar,

Yerel seçimlerin sonrasında hızlıca reformlara odaklanmak ve Türkiye ekonomisinin geleceğini inşa etmeye başlamak zorundayız. Türkiye artık sıcak paranın değil, doğrudan yatırımların geldiği adres olmalı. Küresel krizden bu yana yaşadığımız sıcak para dönemini kapatıp, yeni bir Türkiye hikayesi başlatmalıyız. Bu hikaye,

Türkiye'nin demokratikleştiği, ekonomik potansiyelinin geliştiği, sosyal kalkınmanın sağlandığı bir dönüşümü anlatmalı.

Ekonomimizin potansiyeli, ancak makroekonomik istikrarı sağlayacak ve verimliliği artıracak yapısal reformlar uygulandığı takdirde artabilir. Daha esnek bir işgücü piyasası, daha şeffaf ve öngörülebilir bir vergi sistemine yönelik reformlar ve dijitalleşmenin hızlandırılması için atılacak adımlar, Türkiye ekonomisinin potansiyel büyümesine önemli katkıda bulunacaktır.

Değerli Konuklar,

Güçlü bir Türkiye ekonomisi için atılacak adımları 5 maddede özetleyebiliriz:

1. Ekonomide öngörülebilirliğin sağlanması için güçlü kurumlar ve kural temelli politika yapımı,
2. Serbest piyasa ekonomisi ilkelerinden taviz verilmemesi,
3. Yapısal reformlar ile ekonomimizin verimliliğinin ve rekabet gücünün artırılması,
4. Yatırım ortamının iyileştirilmesi için hukukun üstünlüğü ve yargı bağımsızlığının güçlendirilmesi,
5. AB ile ilişkilerin güçlenmesi ve Gümrük Birliği modernizasyonu için gerekli adımların atılması.

Değerli Konuklar,

Biz, ülkemizin bugün yaşadığımız ekonomik zorlukların da üstesinden gelecek kabiliyetinin olduğuna inanıyoruz. Türkiye'nin yakın tarihine bakıldığında, ekonominin atağa kalktığı her dönemin bir umut dalgasıyla başladığı görülür. Ekonomide yeniden canlanmanın başlaması için ülkemizde yeni bir umut rüzgârının estirilmesi gerekiyor.

Unutmayalım ki Türkiye'nin her alanda kalkınmasının yolu, geleceğe umutla bakmaktan ve birlik ve beraberlikten geçer. Ve Atatürk'ün dediği gibi “Birlik ve beraberlik, ölümden başka her şeyi yener.”

Sizlere ve panelimize katılan değerli uzmanlara teşekkür ederim. 2019 yılının bir reform yılı ve Türkiye ekonomisi için dönüşümün başladığı yıl olması temennisiyle hepinizi bir kez daha TÜSİAD Yönetim Kurulu adına sevgi ve saygıyla selamlıyorum.